

"אורות הפרשה"

עלון פרשת השבוע
כיתה קטנה אבל גדולה

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת וישב ♦ כ"ד כסלו תשע"ג ♦ עלון מספר 16

זמני השבת – שעון חורף

מוצ"ש	הד"נ	ירושלים
17:14	16:00	תל אביב
17:16	16:14	באר שבע
17:17	16:15	

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

"חנוכה – החטא ותיקונו" הרב נועם צחור

במגילת אנטיוכוס (פסוק יא), נכתב שמלכות יון גזרו שלש גזירות על ישראל, שבת חודש מילה. ובגמרא (כתובות ג:) הוסיפו שכל בתולה הנשאת, תיבעל להגמון תחלה. נשאלת השאלה, מדוע גזרה מלכות יון דוקא גזירות הללו. כתב האדמו"ר מקמרנא (בעל היכל הברכה) שכל רעה שבאה לעולם, שורשה בפגם חטא אדה"ר, וכל זמן שהחטא אינו מתוקן לא יכול להיות התיקון השלם והגאולה השלימה. בזוה"ק (ח"ג קיא:) נאמר שאדה"ר עבר על ג' עבירות ע"ז ג"ע וש"ד. ולכן בשל ג' החטאים הללו של אדה"ר, נתהוו הגזירות אלו, על מנת שאותו הדור יתקן את חלקו בחטא אדה"ר, ולכן נגזרו עליהם שלש גזירות אלו, האחד שמירת שבת, כנגד תיקון ע"ז, כמאמר חז"ל במסכת שבת (ק"ח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. מכאן ששבת היא כפרה ותיקון לעון ע"ז. ומצות מילה הוא תיקון ש"ד, כמאמר חז"ל במסכת שבת (קנו.) מי שנולד במזל מאדים עלול להיות רוצח, ולכן צריך להפכו לדבר טוב, להיות שוחט ומוהל. אם כן התיקון של ש"ד הוא מילה. והגזרה השלישית שתיבעל להגמון תחילה הוא תיקון לג"ע. מוכח שהיוונים לקחו את הכוח לגזור על ישראל הגזירות האלו מכוח חטא אדה"ר. והיות שבכל דור יש את ג' חטאים אלו שצריכים לתקן, עשה הקב"ה חסד עם בריותיו והעמיד להם צדיק שענינו לתקן את שורש חטא אדה"ר. ובימי החשמונאים, מתתיהו שהיה צדיק הדור תיקן את ג' החטאים, וככה גדול יכול היה לתקן את החטא בשורשו. (ע"ל) עומדים אנו זמן מועט לפני הדלקת נרות החנוכה, "הנרות הללו קודש הם", שהם בחינה של "נר מצוה ותורה אור", שמונת ימי החנוכה, עליה במדרגות הקדושה וטהרת הלב והמחשבה, מששת ימי המעשה המלאים וגדושים בעיסוק חומרי, אך בידוע שבכל התעסקות עם החול, קיימת סכנה, האדם עלול ליפול לתוך החומר ו"להימשך למטה", אך גם אם כבר נמשכנו למטה, נשאר מקום קטן בלב שעוד נותר סטירלי, שהחכמה היוונית לא פגמה בו. "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", וכמו השמן שבמקדש, המעט שנותר האיר עד לשיקום המלא של תעשיית השמנים - כך גם ב"שמך" שבלב, נקודה קטנה של אמונה טהורה, שנשארה זכה למרות כל ה"זיהום" מבחוץ, תספיק להשיב את הלב למקומו הטהור. "הנרות הללו שאנו מדליקים", מבטא את התוכן הפנימי של נס פך השמן, נס הנצחון החומרי והרוחני המאוחדים בקדושה, על היוונים והיוונית, שהתאפשרה בזכות נקודה אחת קטנה של שמן טהור, של אמונה טהורה. וכמובא בגמרא (שבת כ"א, ב) "מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק". מצוות ההדלקה היא דווקא משתשקע החמה, שחום התורה והמצוות נחלשים, אזי מצווה להדליק את הנשמה על ידי תורה ומצוות דווקא, ואם נדייק יותר, ניתן לומר שאנו צריכים להעלות אור לא רק בזמן שכבר חושך מוחלט, אלא להקדים ולהאיר גם במצבי דמדומים שבין אור לבין חושך. הקב"ה יעזור שע"י נרות חנוכה שנדליק במוצאי שבת קודש, נושע בקרוב ותהיה גאולה כללית ב"א.

שבת שלום וחנוכה מאיר ושמח

למשפחת כיתה ט/3 שלוחה ברכת שבת שלום

הגאון רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל, ידוע בכינויו בעולם התורה בשם ה"חפץ חיים". אך לא רבים מכירים את רבו, רבי נחום קפלן זצ"ל, צדיק ומצניע לכת. מקורביו כינוהו ר' נחומ'קע. ה"חפץ חיים" נהג לבחון בכבוד ראש את מעשיו ואת הנהגתו של רבו, משום שידע כי כל מעשיו נעשים במחשבה עמוקה ולשם שמים. באחד מלילות חנוכה, התארח החפץ חיים בביתו של רבי נחומ'קע, והמתין בהתרגשות לחזות כיצד רבו מברך ומדליק את נרות חנוכה. אך רבי נחומ'קע ישב במקומו, והמשיך להתעסק בעניניו, וזמן הדלקת הנרות חלף ועבר. החפץ חיים, הופתע מאוד, בראותו דחיית המצוה, כי ידע שרבו מדקדק להדליק את הנרות מיד בהגיע זמן ההדלקה, אך לא העיז להעיר מאומה. רבי נחומ'קע המשיך בשלו, מבלי שיאמר מילה אחת. חלפה שעה ועוד שעה, והנרות במנורה עדיין לא הודלקו. תמיהתו של החפץ חיים גברה מרגע לרגע, בנסותו להבין את פשר הדבר על שרבו דוחה קיום מצוה כה חשובה. לפתע נשמעה נקישה חפוזה על דלת הבית, והרבנית של רבי נחומ'קע נכנסה במהירות אל הבית. ללא שהיות מיותרות, החל רבי נחומ'קע לברך ולהדליק את הנרות של חנוכה. כשהנרות החלו להאיר, פנה אל רבו ביראת הכבוד, וביקש שיסביר לו את הסיבה לאיחור קיום מצות הדלקת נר חנוכה. הביט רבי נחומ'קע בפני תלמידו היקר, והחל להסביר לו בסבלנות רבה, את פשר הדברים. במסכת שבת נשאלה שאלה: אם יש לאדם כסף לקנות נר אחד בלבד, "לליל שבת של חנוכה", האם עליו לקנות נר של שבת או להעדיף ולקנות "נר חנוכה"? הגמרא קבעה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהאדם מחוייב להוציא את כספו ולקנות "נרות של שבת", לא רק משום שזו מצוה שאנו חייבים בה, אלא משום "שלום בית". לכן, נרות שמחזקים "שלום בית" עדיפים על נר חנוכה. אין ספק בליבי שאילו הגיעה הרבנית הביתה, והיתה רואה שלא המתנתי עבורה להדלקת נרות של חנוכה, היתה נפגעת מאוד, מפני שלא התחשבתי בה. לכן, דחיתי את הדלקת הנרות עד ששבה הביתה. הוסיף ואמר רבי נחומ'קע, רואה אתה תלמידי החביב, שהגמרא עצמה מקילה בנרות חנוכה, על מנת להדגיש את גודל העניין של שלום בית. אם כן, האם בגלל נרות חנוכה אגרום לפגיעה ב"שלום בית"? לא היתה בידי הברירה אלא לדחות את הדלקת הנרות מעבר לזמן הראוי, ולהמתין עד שעה מאוחרת, ולהדליק בזמן שעדיין ראוי להדליק על פי ההלכה. כשהמגיד הירושלמי, חזר וסיפר את הסיפור, הוסיף, שאנו למדים מכאן עוד שיעור מאלף, על אופיו המיוחד של רבי נחומ'קע, ועל החשיבות הרבה של "שלום בית". כי גם לאחר ששבה הרבנית באיחור רב, וגרמה לדחיית מצוות הדלקת נר של חנוכה, לא התרעם רבי נחום, ולא העיר לה מאומה על איחורה, אלא תיכף פנה לקיים את המצוה כתיקונה...".

"את דיבתם רעה": מפרש רש"י: "כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה היה מגיד לאביו שהיו אוכלין אבר מין החי ומזלזלים בבני השפחות ליקרותן עבדים וחשודים על העריות". ורש"י ממשיך ומפרש שבשלושתם לקה מידה כנגד מידה. מקשה המהר"ל: "אם כן למה חטא? ומי שראה רעה באדם למה לא יגיד לאביו כדי להפרישם מהעברה?" ולמרות מה שכתוב בפסחים, ש"שונא הקב"ה את מי שיודע דבר רע באדם והוא מעידו יחידו"? אלא שכאן לא קשה, היות ויוסף היה נחשב אצל יעקב כמו שני עדים. אם כן, נשאלת השאלה למה נענש, אם נאמן הוא כשני עדים יש תועלת בעדות ומותר לומר? אלא היות ויוסף הצדיק היה צדיק גמור, ומחמיר על עצמו מאוד בדברים אלו, לדוגמא במקרה של אבר מין החי, שיוסף לא היה נותן לאף אחד מעבדיו לבשל לו, כי הם חשודים על אבר מין החי. ולכן נענש כי בני לאה לא באמת חטאו אלא שיוסף מתוך צדקותו החמיר עליהם.

שבת שלום

"שמירת הלשון" – הלכות לשון הרע, כלל ב, סעיף י'

ודע עוד, שכל ההיתר של סיפור שסופר בפני שלושה, הוא דווקא מצד המספר. אבל אם מצד השומע הוא יודע שהשומע יקבל את הסיפור בתור אמת, וייתכן שיוסיף דברים לגנאי, לאדם כזה אסור לספר שום רמז של גנאי על חבירו בשום אופן. והמספר לאדם כזה עובר ב"לפני עוור לא תתן מכשול". וכל זה שכתבנו שאסור לספר הלאה, אסור גם לספר שסתם נשמע כך על איש פלוני, גם בלי לספר בשם המספר הראשון. ולפי כל הפרטים שאמרנו, רואים כמה יש להתרחק מקולא זאת של לשון הרע שסופר בפני שלושה, כי אין כמעט מקרה במציאות שיושלמו כל הפרטים.

הודעות ועדכונים

שבת פרשת וישב – חופשת חנוכה
החזרה לישיבה – יום ראשון ג' טבת בשעה 10:40

הורים יקרים

ניתן להקדיש עלונים ושיעורים לע"נ קרוביכם ע"ה

שיעורים קבועים בפ"ש ובמוסר מועלים לאתר כל שבוע בימי חמישי. האנזה נעימה.

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד